

णमोत्थु णं समणस्स भगवओ महावीरस्स
आयओ गुरुबहु माणो

साङ्ख्य धारा

पूज्य हरिभद्रसूरि महाराज कृत
धर्मबिन्दु - अष्टागार धर्म - चतुर्थ अध्याय
वाचना ३५-३८

प्रियम्

= अवतरणम् =

रितेश सरवैया

अहो ! श्रुतम्

शा बाबुलाल सरेमलजु बेडावाणा

सिद्धायल, हीरा जैन सोसायटी,

साबरमती, अमदावाड-३८०००५

मोबाइल - 94265 85904 / E-mail : ahoshrut.bs@gmail.com

संवत् २०१८

धर्म विंदु ग्रंथ - पाथना 39

पूज्य ईश्वरेश्वरी श्वरच्य महाराज धर्म विंदु ग्रंथनी
अंशर याथा अद्यायना चालीसत्रां सुत्रां इहै ही,
इंजादिशुद्धी वन्दनादिशुद्ध्या शीलारोपणम् ।

संपूर्ण विधि शुद्ध, एताना विधि करवानी ही अनै अ
विधि चाय अरती शील नुं आरोपण करयुं अर्थी,
प्रश्न इथी ईश्वरेश्वरी महाराज नै इ आ शील शु -
ही ही अनै व्याख्या अंतालीसत्रां सुत्रां आपे ही,
असङ्गतया समशानुमिन्ता शीलम् ।

कैत्रा निःसंग त्याव ह्यि, असंग त्याव ह्यि कै जधा -
क संगी नी त्याग करी है, एताना पर्यास वर्षना
पर्याय घई गया नी सत्राचार भया इ संसारी घर,
संसारी पिताच्य, संसारी त्याई, संसारी डाडा अंनै
घंघात्रां अटि गई ही, अनै इंज चाय, आद्यान लागी,
अनै क्याद्यायत्रां मन ना थै नी, त्यां असंगता -
नधी, एताना त्रीस-त्रीस, चालीस-चालीस वर्षना
पर्यायीं घई गया, पिशैवान चया, पिस्तालीस आगत्र -
लथा, तपस्या यचाराडित करी, संयत्र अनै अटलुं -
सारु पाण्युं, संघत्रां शीत्रानु आत्या हीअै, अतत्रतना
अहोया त्राथा ह्यि, महान्ना लागली भाई, सारा -
भाई, संघत्रां डांई सारु करे, अनै अत्रुड भाथा
ह्यि अै महान्ना भाई अीवारी अय, अंनैना जुज -

जुल वप्राग करै, अनुभवेना करै, अमेना त्यक्त -
 जनवानी प्रयास करै, नपुत्र आववानी प्रयास करै.
 अत्रुत्रु अथा अमेना अथीपशत्रु मुक्त अमेना उंधा -
 यत्ता अर्थो डाठै, चित्र- विचित्र वाती करै, महान्मानी
 निंद- टीका करै, अहनात्र करवानी प्रयास करै, आ
 जने पत्र प्रत्यै, सत्रान द्रष्टि, सत्रान वल्लग, न -
 वप्राग वाजा वहाला लागै, न निंदे वाजा वीरी लागै,
 अानुं नात्र हीजा !

अक्षरगतया समशत्रुमित्रता शीलम् ।

आवश्यक नियुक्ति नी अंहर अुनडेवली व्यद्रजाहु स्वानी
 महाराज डहै छै,

वंदिज्जमाणा न समुक्कसंति हीलिज्जमाणा न समुज्जत्वंति
 अमेने वंदन करता होय ती अे जहु डौतर राष्टि करै,
 उंधा नीया धर्ष अथ, इरजाय अथ, इरज पडुडा धर्ष
 अथ, आवुं पाग ना अने. अमेनी निंदे करती -
 होय, अने उडणी अथ, उडणी अथ, गुक्से धर्ष -
 अथ, नाराज धर्ष अथ, रीसाध अथ, आवुं पाग -
 ना अने.

दंतेण चित्तेण चरंति धर मुणी समुग्घाइयरागरोसा ॥

कैत्रगी अ मनने सीधु करी नाज्युं, कैत्रगी मनने -
 अधमुपु करी नाज्युं, कैत्रगी मनने मृतप्रायः करी.

દીધું, કૈમ્બુ' મન દાન્ત વર્ષ ગયું, કૈમ્બી ધીર હૈ,
કૈમ્બી' રાગ દ્રૌપ ને ઉખાડી ને 'હૈંકી દીધા, આનું -
નામ સાધુ.

★ ઠિથા એક ઠોઠ હૈ, ★

★ વૈષ એક ઠોઠ હૈ, ★

★ વૈષ્ણવ સાધુચર્યા એ એક ઠોઠ હૈ, ★

દુરૈભું કુંઈ દુરૈ તી એ શીલ હૈ !

એને શીલ ની વ્યાખ્યા હૈ, -
નિઃસંગતા અને સત્ર શત્રુ મિત્રતા !

સાધુ કૌઈ ના મિત્ર પાગ નથી,

સાધુ કૌઈ ના શત્રુ પાગ નથી !

સાધુપાગા ની અંદર સંસારી સ્વચ્છની પ્રત્યે વધુ સ્નેહ
લાવ હૈયે, એ પાગ એક સાધુ પાગાની ખાત્રી હૈ.

અમુક શ્રાવણ-શ્રાવણા ઈત્રના પ્રત્યે લાગણી હોય, ઈ સાધુપણાની ખાત્રી છે. આગળ વધીને, અમુક જ સાધુ-સાધ્વીય લગવેનો, ઈત્રના પ્રત્યે વિશેષ-આત્રીય લાવ હોય, આ પાળ ઈકે અપીઝા ઈ-સાધુ પાળાની ખાત્રી છે. નિઃસગતા !

સિલ્લાની પ્રશ્ન :- પાળ સાહેબ, નિઃસગતા તો ક્યા ગુણદ્વારો આવે ?

વૈશ્વશ્રીના ઉત્તર :- દીઝાર્થી દીઝા લેવા જઈ રહ્યા - હો નૈ, હૈય તો દીઝા આવો - નથી નૈ ઈ પહૈલાથી નિઃસગતાની શરિઆત થઈ - અથ હૈ. દીઝા તો આગલી દિવસ હૈ હૈલાવાયળા હૈ. મઝી વપરાવતા -- વપરાવતા રડી પડે હૈ. પઘા-ગાળગળા થઈ અથ હૈ, લાઈ જહૈની ડુસકા લઈ રહ્યા હૈ, પિદાય સત્રારંભ પત્યો હૈ, આખા સત્રારંભની અંદર સ્થવનોની આંખો, વરસતી રહી હૈ. મુમુઝુ-મોડપ માંથી ઘરે આલ્યા હૈ, પરિવાર ભેગો થયો હૈ. જસ સંસારની હૈલ્લી રાજ હૈ. બધા વાળી-વાળી નૈ રડી રહ્યા હૈ, અને ઈ સત્રયે મૈરે પર્વત નૈવી ઈની નિમ્પલતા હોય. ઈને કંઈ જ અડે નહિ.

જાડે નહિ, જે આત્મ ભાવમાં સ્થિર હોયે. જે
વૈરાગ્ય ની આંખે, આ મીઠુના વિભાસની તટસ્થ-
પણી શ્રેતા હોયે, અને ક્યાંય ન ભળતા હોયે,
આનું નામ દીક્ષાર્થી.

દીક્ષા ના પાંચ-પચીસ વર્ષ થઈ શ્રવ-
ણી પછીની વાત કુદી છે, દીક્ષાર્થી ક્યાંય આર-
જાગળ વધી શ્રવ.

દીક્ષાર્થીતા નો ખર્ચ જ નિઃ સંગતા છે !

દુષ્ટ સંસારની રાગ છે, દુષ્ટ સ્થવની-
નો રાગ છે, દુષ્ટ દીક્ષાર્થી ને પાતે જ SAMP-OF
દિવસ ઉજવવા છે, અને જ ક્યાંક રડવું છે,
ભરેયું છે, વળગયું છે, લેપાયું છે, અને પાતેય-
રડી રડી ને અડધા થઈ ગયા છે, અને તાત્વિક-
દ્રષ્ટિથી દીક્ષાર્થી જ ના કહેવાય.

નિઃ સંગતા !

વિદ્ય પ્રદીપ શત્રિપિકાની અંદર, સાધુતાની આ ભુત્રિકા-
નું વર્ણન કર્યું છે.

प्रीणाति नो मेव दुनोति चान्यान् स्वस्थः स्मरोदात्मप्रो हि योऽपि
साधुने नधी कौंठि नै जुषा पाग कख्या, नधी कौंठिने
नाराज पाग कख्या, साधु कौंठिनात्रां कौंठि कख्या -
भाटै अहीया आष्या क नधी.

साधु पाताना मां क कौंठि कख्या भाटै आष्या है!

या कौंठिनात्रां कौंठि थई शक्यै, या पाताना मां -
कौंठि थई शक्यै, जीत्र पर FOCUS क्युं ती पांती
परिधि नी जहार नीकणी कशी. पाताना उपर -
FOCUS क्युं, ती जीत्र परिधि नी जहार नीकणी
कशी. जीत्र पर ध्यान है ती भास परधी ध्यान -
हरी कशी, भास पर ध्यान है ती जीत्र परधी.
हरी कशी. जंने उपर ध्यान राजपुं, जंने नी -
उपयोग हायि नै, जंने प्रत्यै उत्कृष्ट पुरुषार्थ -
हायि, जै शक्य क नधी. जीत्र नुं न क क्युं
अवी वात नधी, जीत्र भाटै उपेमां, अलगलना -
कखी अवी पाग वात नधी. जीत्र पर FOCUS
करी नै अन पटकी नै, आकाश- पाताण अक कशीने
जीत्रनुं कख्या भाटै उत्कृष्ट पुरुषार्थ कखार, महात्मा
करता पाग, कौं पाताना पर FOCUS करी है,

निगपाननी आशाने देहताची वजगी ही आ-
निःसंगता नी अने समशत्रुमित्रता नी उधांड वेत्रनी
अेदर धयीली ही, अेवा महात्मा, पीला महात्मा-
इस्ता, पाग वधारै उपकारी ही.

मेहेत्मा यीमासु इरवा गया, प्रवेश-
इयीं ही, विहार इयीं ही, प्रवेश इरती वजनै-
केरला परिचयी हुना, अेदला विहार वजनै परिचयी
ही. प्रवेश अने विहार वरये, अेके पाग सरनाभुं
महात्मा नी डापरीभां ई मनभां उमैरायुं नधी अेके
पाग नात्र उमैरायुं नधी संघ प्रत्ये आदर ही,
अहीलाव ही, अे समभिरगत अेके वीमननी-
संजघे ही, अे वज आजी कुही ही. व्यडितगत-
संजघी, व्यडितगत परिचयी, व्यडितगत वीमनीय-
आपी, व्यडितगत पुज्जण समथना लीगी, व्यडितगत
संजघे नुं उत्याहन, आवुं इशुं व थयुं नधी,
महात्मा के रीते आल्या, के बालवी आल्या,
अे व रीते नी अे व बालवी, महात्मा अे विहार
इयीं, आ निज्यथ द्रष्टि अे महात्माना यीमासानी

उत्कृष्ट सैद्धांत्य ही !

તમારી સ્થિતિ ધાબળી ઝાંઘી છે, તમને સંયમ, જ્ઞાન, પરિણતિ કમતા,

વ્યક્તિગત સંબંધ અને ખાત્રીયતા નું મુલ્ય વધારે છે.

ઠેયાં સંયમ વધારે છે, જ્યાં જ્ઞાન-પાત્રન વધારે છે, જ્યાં પરિણતિ વધારે છે, જ્યાં આચારની શુદ્ધિ વધારે છે, ઝમ્રના પ્રત્યે વધુ-લાગણી થવાને જાહેત, કે પા-અડધી ઝકે કલાક-ઝેસાડે પંપાળે, પાળે, સાચવે, ઝમ્રનું તમને મુલ્ય વધારે છે. ઝી સર્વ વિરતિ ઘમ્ર નું મુલ્ય, શાસનનું મુલ્ય, જિનાહા નું મુલ્ય, સંયમ નું મુલ્ય, ઝ-કે તે મહાત્મા નું વ્યક્તિગત વેપે પાગ તમને મુલ્ય નથી, વ્યાં હકીકતમાં તમને હું નું મુલ્ય છે !

કે હું ને સાચવે, સંભાળે, ઝી સારા ! કે હું ને સાચવે, સંભાળે, ઝી મારા ! જાડીના ગમ્રે તૈટલા ઉંચા હાયે, તે ઝી ઠીક છે, આપણને કાઈ લેધા દેવા નથી. શાસન તમને-જરૂર પરિભ્રમું છે, ઝનેનું માપ હડ શું તે, માપહડ-આ જ છે, કેમ કેમ સયમ ગુલ્ પૃદિધગત હાયે.

એકે બાબુ ત્રારા સગા દીકરા મહારાજ હોયે, -
 અથવા તો એકેદ્ર ગણુકના સ્વચ્છ મહાત્મા હોયે,
 અને બીયુ બાબુ એવના કરતા વિશિષ્ટ સંયત્રી
 મહાત્મા હોયે. ત્રારું મન એ વિશિષ્ટ સંયત્રી -
 મહાત્મામાં વંધારે કરેલું હોયે, ત્રારું દીકરા -
 મહારાજ પારે ન જ ક્યું, એવી બધી વાત નથી.
 અધિત્ય, દામિત્ય, હું ત્યાં સુધી કહું કે, સનેહુ -
 પાગ તમને હોયે કે ત્રારા દીકરા છે સંસારીપણાના.
 અને એકાંતે બધુ ખરાબ જ છે, ખાડું છે, એવી
 પણ વાત નથી. ભુત્રિકા.. ભુત્રિકાની વાત છે.
 અત્યંત ઉચી ભુત્રિકામાં એવી કાંઈ ભાવ પણ નથી
 હોતી.

એકે દીકરાની અને તિરુદે કરે
 છે કે મને દીકરા આપી જ હો, એવના સ્વચ્છની એ
 બીજી દીકરા લીધી છે, સગા ભાઈએ બીજી દીકરા લીધા
 છે એ કીધું કે ત્રારું ત્યાં જ લેવી એવને
 હું તો એવને એવ મવા આવે એવને પાગ કહું કે
 તમે મહાયા અવ.. અહાયા અવ.. તમને અહીં -
 આપવાની સલાહ જ નથી આવતી અને -
 દીકરાની કરે કે ત્રારું સંબંધી માં નથી ક્યું. મારા -
 જ ભાઈ મહારાજ છે, બહુ જ સારા છે, સ્વાધ્યાયી છે,

સંયત્રી છે, યુજવાન છે, પણ મને ક્ષેત્ર લાગી
 છે કે ત્યાં કોઈ અંતરું દારૂ થઈ અથ, અમ
 ભાઈઓ ભોગા થઈ જઈએ. અપેક્ષા ની વાત છે.
 ક્ષેત્રને પણ મારી દીઝા આપવી નથી, ક્ષેત્રના -
 ભાઈ મહારાજ પાસે જ અપાવવી છે. અપેક્ષાની
 વાત છે, દ્રષ્ટિદોષની વાત છે.

મારે સંયત્ર લેવું છે, મારે સર્વ -
 વિરતિ લેવી છે, મારે નિઃસંગ બનવું છે, મારે -
 COMPLETELY છુટા પડવું છે, ની હું સ્થનનોને
 અને સગાઓને મોંઘને લઉં, આ કોઈ POINT
 OF VIEW છે દીઝાર્થ ની.

उद्धेयगतया स्मन्शत्रुमित्रतां शीलम् ।

કંઈક સ્નેહ હોય, ક્ષીયિત્ય હોય, લાગણી મોડાયેલી
 રહે, સાવ જતી ન રહે, સ્થનન મહાત્મા, કોઈ -
 ગુનો થઈ ગયો એવી વાત નથી, અપરાધ થઈ ગયો,
 તે જ કંઈક મોંઘને આવી પણ વાત નથી. પણ -
 ગત્રી તૈરતા સંયત્રી હોય, પણ સંબંધ નથી.
 આપણી સંસારીક, સામાજિક, પારિવારિક. આપણ
 પરિથય નથી. ક્ષેત્રની આપણને જોસાડ્યા નથી.
 આપણી વિનંતી કરવા ગયા હતા ને ત્યારે એ -

आप्या न इता. इतला जधा हिंसाळ - जिताळी -
आपली राजीला हीय ही. आपली इहाय व्याख्या न
मां प्रश्न इयो इता नी क्वाळ न इता आप्या,
अथवा आपली गप्रती क्वाळ न इता,

आपली पास खैली जधी शैरता ही.

अने जधी क शास्त्रीनी सार जी ही, इ ने
हुं नी जीतरे जी इश्मन, अने हुं नी जीतरे
लघि ली, जी आपला सहगुरु. अने आ जधी
हास्तान नुं परिगाम आरतुं क आपी, अनी
निर्घोड, निघर्ष, अथवा क नीज्जै, इ इपु
आपली,

संयम सुं ही लू अने क सत्रक्या नथी !

कैत्रना पुढण लडता हीय, जी वधार उंचा महाना,
आ आपली व्याख्या ही नी आ व्याख्या ना
आधार तरीही आपला सांसारिक जगिता ही.
कैत्रनी निश्रात्रां जहु मीटी उपज थाय. कैत्रना -
लडता पुढण हीय, कैत्रनी निश्राणी अंधर,

વિશિષ્ટ.. વિશિષ્ટ પ્રસંગો થયા જ કરે, એ ઉંચા -
 મહાત્મા. એમને કોઈ સ્ત્રીઓ નહિ, એમને -
 વ્યાખ્યાન બહુ સારુ આવડતું ના હોય, -
 જ્ઞાનુસાંગિક વાત કરું, લગભગ પર્યાપ્ત -
 વર્ષ પહેલાની વાત, ગરહાધિપતિ શ્રી જયદીપ -
 સ્વરીશ્વર્ય મહારાત્ર, એક સંઘની અંદર ચોખાસુ
 કરી રહ્યા હતા. અમારા ગુરુદેવે ક્યાંક નમુક્રાં હતા,
 આમ ગુરુભાઈ ! બે વર્ષનો જ પયથિની ફેરક,
 પણ ખુબ સારી ડુગાનુબંધ, ખુબ સારી સદેભાવ,
 મિત્રતા બહુ સારી, ગુરુદેવે એમને વંદન કરવા -
 આપ્યા હો, વંદન કર્યાં હો, થોડું બેઠાં હો, સાહેબ
 ક્યું કૈ આને તમે આપ્યા હો તો તમે વ્યાખ્યાન
 આપો, આ એક મહાપુરુષો ના અંતરની વિરાજતા.
 ગુરુદેવે ક્યું બલે, ફેરકા જગ વ્યાખ્યાનમાં આપે -
 સહજ પુષ્યું, એને સાહેબે જવાબ આપ્યો કૈ
 વ્યાખ્યાન પુરુ થાય ને ત્યાં સુધીમાં પાંચ જગ
 વાઈ ત્રય. એક સમય હતી જ્યારે તમને કોઈ
 સ્ત્રીઓનું ન હતું. ફક્ત ગુપને ખબર હોય,
 મહાત્મા ને ખબર હોય, કૈ આ કઈ હસ્તિ છે,
 કઈ પરિભાતિ છે, કૈપુ એમનું જ્ઞાન છે, કૈવો -
 વિનય છે, કૈનિયા સ્ત્રીઓજતી ન હતી.

ચોલીસ વર્ષ સુધી પૂજ્ય ગરહાધિપતિ શ્રી પડદા -
 પાછળ રહ્યા એમ 'ફીએ' તો ચાલે' નથી કોઈ -
 એવી શાસન પ્રત્યાવના, નથી કોઈ એવા ભક્તો,
 નથી કોઈ પરિચિતો. જસ જુગોત્રા' જસતા,
 ભગતા ને ભગાવતા, ચોલીસ વર્ષ પૂજ્ય શ્રી અ
 આ કાર્ય કર્યું. પછી ગરહાધિપતિ જન્મ્યા, જિન-
 શાસનની અંદર જ્યજ્યકાર થયા જુગો' ખાંચરે -
 જઈ એમનું નામ પહોંચ્યું, એવી ભોક્ષી ને -
 પ્રાદ્યા, ભાવિકો પુઠી કે સાહેબ પ્રાશયી માસ-
 કમળ થશે, TECHNIQUE હતી, સાહેબ કહે
 થશે, તો કરી લેવાનું, તો થઈ જ જવાનું હોય!
 જા પાડે તો નહિ કરવાનું, ગમે તે કરજું નથી જ
 થવાનું, આ ક્ષાત્રી પ્રાદ્યા! અજબ-ગજબના -
 જિનશાસન ના કાર્યો, એ અનિમ યાત્રા, વૃષ્ટે -
 ઉઠામગીઆ, એ દલદલા, એ ભીડ, એ પાગ
 સાહેબ જ હતા ને પહેલા ચોલીસ વર્ષ પાગ એ જ
 સાહેબ હતા, ને એમના ત્રા કોઈ ફેરક ન હતો.
 પેલા બધા ઓળખતા ન હતા, પછી ઓળખતા -
 થયા, આટલો જ ફેરક પડ્યો. વાત સમગ્ર થઈ.
 પહેલાં એ બરાબર ન હતા ને પછી બરાબર હતા,
 આપણા ગણિતો આપું મુલ્યાંકન કરતા હોય છે.

04.10.2021

જરુ કહું, દીઝા લીવાની તમને લાવના વધી મય,
અંના કરતા પાગ, પદ્મી જરુરિયાન અને વધુ-
જરુરિયાન એ છે, કે આપણી,

દીઝા શું છે અને સેવજતા વધીએ !

નિઃસંગતા, અલગારિતા, અવધુનતા, નિઃસ્પૃહતા,
નિરપેક્ષતા, નિર્લેપતા, અને સમશક્તિ ત્રિત્વતા,
અક્રમ બનેલા અને દુશ્મન બનેલા બંને સમ્રાજ્ય
લાગી, આનું નામ દીઝા આના મારે પ્રયાસ
કરીએ, આને સમય વધી છે, આને આરવું રાજીએ.

* * * * *

દિર્ઘ બિંદુ ગ્રંથ - વાર્ષિક - ૩૭

દિર્ઘ બિંદુ ગ્રંથની અંદર વૃક્ષ હરીલ્પદ્ર સ્વરી-
 ષ્ઠસ્વ મહારાત્ર, ઝોડતાસીસત્રાં સુત્રની અંદર
 વાત કરે છે અને શીલ કહ્યાય ની શીલનું
 આરોપાગ કરવું, એ દીક્ષા છે. ત્યાં ગર્ભિત-
 પુર્વપક્ષ પ્રશ્ન કરે છે, કે

શીલ તો સ્વે પરિભ્રામ સ્વાધ્ય છે !

તમે કહો કે નિઃસંગ થઈ જવું આનું નામ શીલ,
 સમ શત્રુમિત્ર ગણવા આનું નામ શીલ, આત્મો-
 સ્થિતઃ પ્રગટતો પરિભ્રામ છે. તો પછી અત્રાં
 તમે ઝૈત્રાદિ શુદ્ધિ ની જે બધી વાત કરો છો,
 કે શૈરજી નું જીતર, શાસી નું જીતર, પડદા -
 સહિત ની જળપ્રવાહ હોય, અથવા જિનાલય હોય,
 આપુ ઝૈત્ર ઝૈદ્યો, આવી દેવ વંદનની વિધિ ઝૈદ્યો,
 આ રીતે મુહુર્ત ઝૈદ્યાનું, આ રીતે ગુરુ ઝૈદ્યો -
 આપે, લાયક કરે, કરીએ તને ઉચ્ચરાયે, નામકરણ -
 કરે, ને એ બધામાં પાછો તમે શુદ્ધિ ની આગ્રહ
 રાખો છો.

સ્વપરિભ્રામસ્વાધ્યં શીલમ્ ।

શીલ તો વ્યુત્થના પીતાના આત્માના પરિભ્રામને આધાર

અને એ આત્મ પરિગામથી જ શીલ પ્રગટે છે. આત્મ પરિગામ એવો છે ને એનાથી શીલ-પ્રગટે છે, તો તમારા ક્રોધ ઝીંઝી પાગ, ક્રોધ વિધિનો પાગ ડોઈ જરૂર નથી. અને ગમે 'નેરલુ' ક્રોધ તમે બધું બધું કરો, એવો આત્મ પરિગામ જ નથી, પેલા આત્માને એવો ભાવ જ નથી, એવો અધ્યવસાય નથી, હવે આંતર શુદ્ધિ નથી, તો બાહ્ય શુદ્ધિ થી એને શું લાભ થશે? આવી પ્રજ્ઞ જ્યારે કરવામાં આવે, ત્યારે બેતાલીસમાં સુત્રની અંદર, વૈજ્ય હરોલ્યક્ર સૂત્ર - મહારામ એનો જવાબ આપે છે.

અતીર્ણુષ્ઠાનાત્તદ્માવસ્થમિવઃ ।

અમે જેની વિધિ બતાડી એનાથી, તો એનાથી એ આત્માને પહીલા એવો ભાવ ન પાગ હોય, તો એવો ભાવ મગે છે. અને ઘાશોકે એને પહીલાથી એવો ભાવ છે, તો એ ભાવ પુષ્ટ થાય છે. શાસ્ત્રકાર લગવંતો કહી છે કે, આ બધી - આહ્યાન્નિક વાત છે, ઘામિક વાત છે, - આગમિક વાત છે. જે આયોપશમિક, આયિક-ભાવી, ઉપશમિક ભાવી, એના આધારે ચાલતી હોય છે. એ આખી અંતરંગ પ્રક્રિયા છે.

ઝોત્ર, વિધિ, વંદન વગેરે બાદ પ્રક્રિયા છે. બાદ પરિબળી છે, પણ ભગવાને કહ્યું છે, કે ઝોત્ર - વગેરે પણ એ ભાવીના ઉપશામ, ઝય, ઝયોપશામ, વગેરેમાં ફારાગ બને છે.

उदयवश्वयकखञ्जीवसमा जं च कम्भुणी भणित्ता ।

આવશ્યક નિર્યુક્તિ ગ્રંથની અંદર, પ્રુતકૈવલી - ભદ્રલાહુ સ્થાત્રી મહારામ, કરે છે, કર્મોના ઉદય, કર્મોના ઝયોપશામ, કર્મોના ઝય અને કર્મોના - ઉપશામ, એ કઈ રીતે થાય છે ?

द्वं खेतं कालं मातं च भवं च संपप ॥

પ્રેલ્ય, ઝોત્ર, ફારાગ, ભાવ અને ભવ. આ પાંચ - વસ્તુને આગ્નિની કર્મના ઝય ઉપશામ વગેરે થતા હોય છે. એકે આરાધક આત્મા છે, એ જબરજસ્ત આરાધના કરે છે, સાધુ જેવું યુવન - યુવે છે, રોજ પીષધ છે, રજિ બાંધેલું માર્દિ છે, દસ - દસ સામ્રાધિક દિવસની કરે, જે પ્રતિફારાગ કરે, અત્યંત શુદ્ધ યુવન ! યુવનની અંતિમ ગુણ સુધા એ આત્મા ને, અતિન્દ્રિય જ્ઞાન કોઈ - ઉતપન્ન થતું નથી, ન જ થાય એવું નથી, પણ, વર્તમાન ફારાગમાં સામ્રાન્યથી નથી થતું, અને એક આત્મા છે, બહુ જ પાપી છે, પાપોમાં જ

रेखा- पर्या ही, शीघ्र ध्यान इत्या इरे ही, मरीन
 नरुभां अथ ही, नरुना उत्पाद ना पहिला सत्र्य-
 ची, जेनी पासि विलंग ज्ञान, अतिन्द्रिय ज्ञान
 ही, जे आज वगर, इन्द्रिय वगर पागे, पीठ
 पाठानुं भैरु शक्ति ही, ती अविज्ञान ही
 विलंगज्ञान, जेनी उत्पाद हुडीकनभां, आत्म-
 परिगात्र, अनेरंगे प्रक्षिया, इर्मांना तयाविध -
 अयोपशात्र, अविज्ञान वलाधि के इर्मा, जेना
 अयोपशात्रची अविज्ञान ही विलंग ज्ञान, उत्पन्न
 वतुं हाथि ही, अने आपागे प्रश्न इरीजे ही
 जेभां पछी आयुं बहु शा भटे भैवानुं ही,
 आपागे भैरुजे ही ना भैरुजे, हेव ही नरुना
 लव आवी, पहिला सत्र्यची अविज्ञान ही -
 विलंग ज्ञान मणी ज्वानुं, त्यां जे इर्मांना -
 अयोपशात्रनुं कारण लव जने ही.

अराजर जे वरीते अत्र पागे -
 कारण जने ही, आ अडे शाब्दत लवस्था ही,
 शाब्दत निधन ही, आयुं शा भटे ही, अज्ञिया
 आ प्रश्ननी अविज्ञान नची. ती लवपाने की अत्रा
 जतण्या त्यां सहज रीते आत्माने खेवा लव
 अगरी.

આભીચના કરવાની છે અને તિથિ બતાડી,
 કે ત્રારે આ તિથિએ આભીચના કરવી, અને
 ઝોત્ર બતાડ્યું છે, અને દિશા બતાડી છે, ઉત્તર-
 કે પુર્વ સન્મુખ થઈને આભીચના કરવાની. ગુરુ-
 પાસે પાપીનું CONFESSIOન કર્યું છે, અને
 ત્રારે પણ સત્રય- ઝોત્ર વગરે વિધિ બતાડી.
 પ્રશ્ન કર્યો કે ત્યાં આને સંવેગે જગ્યા છે,
 અને ત્યાં થયો, અને પાપો ઘોવા છે, અને
 કબુલાત કરવી છે, હવે એ જ્યારે પણ કરે એમાં
 ખોટું શું છે? ખોટું કશું નથી, પણ આ-
 એક સ્પષ્ટિની શાશ્વત નિયત્ર છે, અને દરિયા
 સન્મુખ બેઠા ને સાવ ખોટી વચાએ આભીચના
 કરવા બેઠા, ત્યારે ઝોત્ર ના કારણે એવા પ્રકારના
 કર્મો ની ઉદય થાય, કે જે સંવેગે જગ્યા હતી-
 કે ત્રારે કશું જ બાકી નથી રાખવું, જે પાપી-
 કર્યા હતા એ બધાની આભીચના કરી લેવી છે,
 અને બહલે પેલી આત્મા, હવે પાપ છુપાવી-
 રાખશે, હવે આત્ર બીનું સડીલી હશે. અને કરો
 પાછો એ આભીચના કરી નહીં કરી શકે, તો-
 કરી કદાચ અને અનંત સંસાર વધી જશે.
 કારણકે એવી ઝોત્રાદે શુદ્ધિ અને સાપેક્ષતા-
 રાજી ન હતી.

જીવું કારણ એ છે કે જ્યારે ભગવાને કહ્યું કે
 આવી - આવી રીતે તમારે દીક્ષા લેવી, આવી -
 આવી રીતે તમારે આલોચના કરવી, જ્યાં આ
 બધી વિધિ, કૌટુંબ, તે તે ની વિસ્પૃષ્ટ પાત્ર -
 પ્રપૃષ્ટિ કરવામાં આવી, ત્યાં ભગવાનની આજ્ઞા -
 ની પાલન અપગમના છે. એટલે કૌટુંબ એક -
 કામ કરશે, શુભ કે અશુભ અસર નિપજવશે.
 એ પાલન એક FACTOR છે. જીભ નબરમાં,
 ભગવાને આવા કૌટુંબ વગેરેની સાચવણી, આ
 બધું એવાનું, સાચવવાનું, આ બધું કહ્યું,
 અને માટે મારે કરવું છે, અથવા તે આવું -
 બધું એવાની કાંઈ જરૂર નથી, આવી ભગવાનની
 આજ્ઞાની આરાધના કે વિરાધના, એના દ્વારા
 આત્મા ઉપર એની શુભ કે અશુભ અસર -
 થવાની છે. એટલે અહિંયા કહી છે, કે -
 ખાસ આ બધી વિધિ સાચવવી એઈએ, સુગ
 નબર તૈતાલીમ.

તપોયોગકારણં ચૈતિ ।

જે દીક્ષામાં હોય, અમને દીક્ષા ના દિવસે,
 ગુરુ પરંપરાથી આવેલું જે આયંજિત, ઉપવાસ,
 વગેરે જે તપ હોય, એ દીક્ષામાં કરાવવામાં -

આવી, કોઈ ગુરુ પરંપરામાં ઉપવાસ જ હોય,
 તો ઈમને દીક્ષા ને દિવસે ઉપવાસ કરાવાય.
 કોઈમાં આયંજિત હોય, તો આયંજિત કરાવાય,
~~અથવા~~ યથાશક્તિ હોય કોઈમાં, એ રીતે કરાવાય.
 સુત્રનંબર તૈતાલીસ ની સાચી, ઈર્મ જિંદુ ના -
 ચીંધા અધ્યાયના સુત્રો સમ્રાપ્ત થાય છે.

ઈર્મ જિંદુ ના દરેક અધ્યાયમાં -
 પહેલા ત્રણ શ્લોકે, પછી સુત્રો, છેલ્લે ત્રણ
 શ્લોકે, આ રીતે અધ્યાય પુરો થાય. ચીંધા
 અધ્યાયના સુત્રો પુરા થયા, હવે છેલ્લા ત્રણ
 શ્લોકે શરૂ થાય છે.

एवं चः श्रुद्धयौगीन परिन्ध्यज्य गृहाश्रमम् ।

દીક્ષાત કોને કરીવાય, સાધુ કોને કરીવાય ૭,
 ઈમને કોને કરીવાય ૭, કઈ રીતે કરી શકાય ૭,
 ખરા અર્થમાં ઈમને દીક્ષા થઈ ગઈ છે. અભ્યાર
 છે ને એટલા બધા ઠોરભાત વિચારો, FORWARD
 વિચારો, અતિશયોક્તિ અલંકાર, વધુ પડતી વાતો,
 સાધુ - સાધુ નથી પણ ગૃહસ્થ સાધુ છે, આવી-
 બધા પણ વિચારધારાઓ વહીતી થતી હોય છે.
 જનસેવા એ જ પ્રભુસેવા. કૃષિ કરે તે ત્રણિ !

જસ જેને સાધ્વી હોય, એ સંસારમાં પણ સંત-
 જેવા, હરીભદ્રસૂરી મહારાત્ર કહી છે, અપેક્ષા એ
 તમે કાંઈક કહો, કે આ આવક જહુ ઉંચુ -
 ચુવન ચુવી છે, સાધુ નેપું ચુવન છે, ત્યાં સુધી
 ઠીક છે. તમને લાગતું હોય કે એ સાધુ-
 જ્ઞતા આગળ છે ત્યારે, અઠી દ્વિપના સાધુ-
 સાધ્વીનુ લગવંતી ની આશાતના થાય. તમને-
 લાગે કે એ સાધુ ન છે, એમને સાધુ જગલવા
 મેઈએ. અને તમે મત્સ્યબોગ વેદાન્ત એને -
 કહીવા લાગી, ત્યારે અઠી દ્વિપના સાધુ-સાધ્વી-
 નુ લગવંતી ની આશાતના થાય છે.

સાધુ કાને કહીવાય ? હરીભદ્રસૂરી-
 મહારાત્ર કહી છે, પહેલાં જ પ્રલોકની શબ્દ છે,
 કેવં.

એનો અર્થ છે આ રીતે, આવીતે ની અર્થ છે
 કે અમે અહિંયા જે તૈતાલીસ સુત્રો ની અંદર,
 દીક્ષા લેવાની વિધિ જતાડી, એ વિધિપુર્વક,
 જે શુદ્ધ યોગથી, આગળની ની જઘી વિધિ એ
 શુદ્ધ યોગથી કરી, જે દીક્ષા લેવાની છે, એની
 પણ આજી વિધિ, દીક્ષા દિવસની વિધિ,

औम शुद्धि वर्गे, द्वैतधर्म वर्गे, जी लघी
विधि शुद्ध योगपूर्वक हेतु करी,

परित्यज्य गृहश्रमम् ।

अने नैमर्गो घर इपी आश्रम, अनौ परित्याग इयौ^c,
अके संन्यासी इना, जहु श्रीमंत परिवार भांधी -
संन्यास लीधौ नै, जुज अमनी डिती नै लौडौ -
पाग अयेला जधा आवी, अमनी अनुभाइना इरे
वजाग इरे, एगो वार अये जने नै अनुभाइकेने
पुरी जजर ना ह्ये. अलभपति ह्ये नै -
अना भाइ इहे इ इरडोपति ही, इरडोपति ही -
अ अलभपतिनै जुंयतुं ह्ये. ती अधुपतुं -
एगानै जजर ह्ये, ती संन्यासी नै जजर ही -
इ आ लौडौ नै अधीपत्ती जजर ह्ये. अयेले
अके पांडय जास इहेता इ हुं ती पांडय इरडोने
लात भाशी नै अहिंधा आव्यो हुं, आ शीते मै
संन्यास लीधौ ही, जहु कुनी पांत, आन्ना -
अलभे इपिया इहिंधाय, पांडय इरडो इपिया नै -
लात भाशीनै नीड्यो हुं, गाभो गाभ आशीनै -
पांत इरनी अके वार, अके लाग्यशाणी आव्याही,
पगि लाग्या ही, संन्यासी अै आ क वात इरी ही,
पांडय इरडोने लात भाशीनै नीड्यो हुं !

જને પોતા ભાઈએ શાંતિથી ઝીરવું કહ્યું, જરા ઝેરથી
સાત-બારથી હતી ને જેથી પાછા ન આવી શક્ય !
પાંચ ફરિડે હાડિયા, પાગ હાડિયા હો એની સલામતા-
ન હાડિ તો નાન્વિક ડ્રાફ્ટ ખી હાડિયા પાગ નથી.
ધાત્રી સાત બરાથ ત્યાં સંસારની ત્યાગ હો, -
પરિત્યાગ નથી,

परित्यज्य गृहप्रमम ।

સંસારી સ્થળનો ને એ ન આંખખી શકી, આનું નામ
સંસારની પરિત્યાગ. સ્થળનો આંખખાય જ નહિ,
ખબર જ નથી, વિસ્ત્રાને ચર્ચ ગઈ, આવું જ ચર્ચ
ઝેઈએ આવી વાત પાગ નથી, પાગ સ્થળનો -
સ્થળન તરીકે ન આંખખાય, આવશ્યક નિયુક્તિમાં
ભદ્રબાહુ સ્વામી મહારાજ કહી હો.

अथर्व य जर्ण य समो ।

સંસારી સગા ભાઈ આપ્યા કે સંઘના બીજા કોઈ
અન્યથા ભાઈ આપ્યા, બેને પ્રત્યે સત્રાન સંવેદના,
સત્રાન FEELINGS, આ પાગ પ્રાવડ, આ પાગ
પ્રાવડ, એથી વધુ કશું જ નહિ, આનું નામ-
સાધુ.

परित्यज्य गृहप्रमम ।

ઘરમાં રાજ સાત વાર થા પીવા ઝેતી હોય.

સાન વર્ષ સંયમ ના વિતી ગયા, આ કહી યાદ જ
 ન આવી, જ્ઞાનું નામ સંસારની પરિત્યાગ !
 ઘરની અંદર ગરમ ગરમ રોટલીઓ ઉતરતી
 જ મીઠી, મુકી રાખી ચાલે જ નહિ, ક્યાંક -
 મહાત્મા વહીરવા ગયા હો, નવી ગરમ રોટલી -
 ઉતરે એ વહીરવાનો સાવકો લાવ હો, ન
 મહાત્મા કહી દે કે પહેલાથી પડી હોય તો આપો
 આપાં મારો લાવ ખાવી અથ, આ રીતે ઉતરે
 એ મારે મીઠી નહિ. સાફેજ સ્વામીવાન્સલ્ય હો
 સાફેજ ઘણા-બધા હો, રોટલીઓ સતત ઉતરી જ
 રહી હો, ના પણ તમે તો મારા મારે ઉભા હોની
 ALREADY બની હોય એ ચાલશે, બની કલાક
 પહેલા બની હોય એ ચાલશે, જ્ઞાનું નામ -
 સંસારની પરિત્યાગ.

સંસારની અંદર કોઈક વરાક -
 ઘસાતુ બોલે અને હસ દિવસ બગડી જતા હોય,
 એ વ્યક્તિ અહિંયા આક્રીશો, નિંદાઓ, અપ-
 માનો ને ઉમતા મોઠી વધાવતા હોય, અને -
 ગિર્જાનો લાભ મેતા હોય, જ્ઞાનું નામ સંસારની
 પરિત્યાગ.

ડીઈ પુછે છે કે સાહુજ આપનું સંસારી વતન -
 કયું છે અને મહાત્મા સિખત કરીને -
 કહી દે કે હવે તો મોઝે યાદ રાખવાનો, આનું
 નામ સંસારનો પરિત્યાગ. સાહુજ આપ ડીઈ
 લગ્યા હતા ડીલેજનું, સાહુજ DEJAREE કઈકઈ
 લીધી હતી. ભાઈ હવે તો સમ્રારે આગમી નું -
 મેવાનું, આનું નામ સંસારનો પરિત્યાગ.

સેલ્વાનો પ્રતિભાવ :- સાહુજ આને અક્કડતા -
 ન કહીવાય છે

વૈશ્યશ્રી નો પ્રતિભાવ :- અરસે હું CA હતો,
 MBA હતો, એવું બોલવામાં
 અક્કડતા આવવાની સંભાવના વધારે છે. સીધો
 જવાબ કદાચ આપીએ તો એની પછી ની ઘણી-
 ઘણી વાતો આગળ નીકળે, આંજખાગી કાઠો નમ્રે,
 પછી હવે આગળ વધી. વધીને મહાત્માને સંસાર
 પાળ યાદ આવે, આયું પણ બની શકે. આપણે
 ત્યાં એક સરસ મમની કહીયત છે, નહીના મુળ-
 ન પુઠાય, અને સાધુના કુળ ના પુઠાય. નહીની
 મેઈલા, નહીનું પાળી મેઈલા, એમાં નાહી ને

પાવન વધી જાય, એ ક્યાંથી નીકળી અને ત્યાં જ રહેવા હો.

સાધુના દર્શન કરીને પાવન વધી જાય !

એ ક્યા ગામનાની મુળ ક્યાંનાની -
દીકા પહેલા ક્યાં હતા ની ક્યાં પરિવાર, એમના -
દાદા ને માતા દાદાને એ બધાનું નામ શું હતું,
અને કંઈક સંબંધ મળે હો કે નથી મળતી, હું
હું છું કે આપણે પંદર મિનિટ આ બધી -
પત્રિકા કરીએ, આનું પરિભ્રમણ શું હો છે
હવે હોને બહુ આપણી ઊંચી વિચારધારા હો,
જેમ... જેમ... જેમ... જેમ... આપણે મહાત્માની સંસ્માર -
ની ઓળખાણમાં આગળ વધતા જઈએ છીએ,
એમ એમ એમની સંપત્તિની અસ્મિતાથી ઉર -
જતા જઈએ છીએ. મહાત્મા ને પુછવું હોય તો
એમ પુછાય કે સાહુએ આપના કીટના આગમ -
બાકી હો. મારા જેવા પ્રમાણે હોય ને બધા
પુછ પુછ કરે એટલે મને એમ વાય કે બાકી
હો એ સીધી પહેલા પુરા કરવા પડશે.
સાવડના પ્રશ્નો એવા હોય, કે મહાત્માની -

સંયમ પરિગતિ વધી. શ્રાવકના પ્રવ્ન એવા-
 હોય, કે મહાત્માને કદાચ સંસાર, કોઈ વરસના
 વચલા દિવસે યાદ આવતો હોય તો એ બુલી
 અથ. શ્રાવક ના પ્રવ્ન એવા હોય કે મહાત્માની
 પ્રમાદ દુર થાય, અપ્રમાદ ભાવની સુદિધ થાય,
 જ્ઞાની બહલે લગભગ-લગભગ તમારા પ્રવ્નો,
 ઠીક છે કોઈની પાસે જતા કર લાગી, ન પુછી
 શકાય એ વાત કુદી છે, જે તમે પુછતા હો છો-
 એ તમારા પ્રવ્નો શું હોય છે. હું કહું છું તમ
 સમુદાયના પ્રવ્નો પુછો, કયા સમુદાયના, હવે
 એ સંયમની અસ્થિતા ની પરિગતિનું મુલ્ય નથી,
 તો આ પાગ આપણે એક જાદુ વ્યવસ્થા રૂપ,
 સુક્રમ દ્રાવિટ્તી, તમારી જે અંદરની ગાગતરી છે,
 આમાં પુછવા પાછળ, એમાં કદાચ સંસારની જ
 વાત છે, જાવુ પાગ કહી શકાય, એકાંત નથી!
 વેદવિરાવલી ની અંદર, કલ્પસુત્રમાં એક એક-
 પદ્ધત મહાપુરુષીના,

માટરસ્વગુને ૦ ગોયમસ્વગુને ।

આવા બધા એમના ગાત્રિના નામ મુક્યા મે
 ગાત્રિના નામ મુક્યા દ્રારા, તો ગાત્રિના ગુણો-
 એમનામાં છે, એ રૂપે એ મહાપુરુષીની સ્તુતિ-

કરવામાં આવી કે, વિશિષ્ટ ગાંધી, વિશિષ્ટ વંશ,
 અંગ્રાં વધેલા, અંગ્રાં શેત્રી ગામને લગતા પગ-
 ગુણી હોય છે, અંગ્રાં વાત નથી. પગ તમારી
 કોઈ ગુણાત્મક પૃષ્ઠા, જિજ્ઞાસા હોતી નથી,
 તમારી જિજ્ઞાસા સાંભારિક હોય છે.

પ્રશ્નો પ્રશ્ન :- નવચલન હોય જીવન પ્રાપ્ત હતા
 તે જીવન દીક્ષાથી જીવન શાસન.
 પ્રભાવના થઈ હતા.

વૃજ્યની નો ઉત્તર :- પ્રશ્ન તમારી સાચી છે,
 આ પ્રશ્નનું સમર્પન આગમની
 મહદુષ્ટિવસ્તુ.

મહદુષ્ટિ અટકી કે વિશિષ્ટ વૃદ્ધિ પ્રતની હિજા,
 શાસનની વિશિષ્ટ પ્રભાવનાનું કારણ બને, આપું-
 પાગ કહ્યું છે. પગ આ બધી કોના મારેની વાત.
 મોટાભાગના બાળ પુત્રી, અંગ્રાં મારેની આ વાત.
 અંગ્રાં C.A. ની હિજા અમારી પાસે થઈ રહી હતી,
 હિજાની મહત્ત્વ યાત્રુ છે, પ્રવચન માળા યાત્રુ-
 છે, અંગ્રાં મેં ત્યારે બહુ સ્પષ્ટ કહ્યું હતું કે,
 તમને યતું હોય કે C.A.. C.A.. C.A.. C.A..

ની હિજા છે અત્રાશ મારે અને કોઈ મુલ્ય -
મપી, C.A. એટલી અત્રાશ મારે એટલો જ
અર્થ ધાય છે કે એમને એમના જે પુવનના
અમુલ્ય વર્ષો, જિનશાસનના શ્રુત ને બહાલી,
એ ફોગટ થોયા અને પાછળ વીડેક્યા.

પરિશ્રુત ને પાપ સમન્નયા,
જેને શ્રીમંતાર્થ, એ એકે અપેજા એ હિંસા છે,
એકે અપેજા એ પાપ છે, એકે અપેજાએ બોધ
છે, એકે અપેજાએ આત્માનાં થયેલો સડો છે,
આ સમન્નયું, પછી એને ખેટલું જ થશે કે -
વન્ય છે એ આત્મા, કે આ ભાગ્યશાળી આ -
બધા માંથી છુટી ગયા. એને એમ નહિ ધાય.
આટલું બધું હુનું, આવી ભાવ એને નહિ ધાય.
એ શાસન પ્રલાવનાનું પાગ ને કારણ બને છે,
એની પાછળ કારણ શું છે? કે મોટા ભાગના -
પુવા બાળ પુવા હુયિ છે, એમની ક્રોધિર એ -
આટલું બધું હોયું તો સંયમ ઘણું મહાન હશે.
સંયમ આટલું બધું મહાન છે એ એને આમ
નવી સમન્નતું, આના પ્રેશ સમન્નય છે એ
શાસન પ્રલાવના છે, પ્રબુદ્ધ પુવ છે એના મારેનો

આ શાસનની પ્રભાવના જ છે કે આ અલભ્ય-
કરોડો રૂપિયા કરતા પણ શાસનનું મુલ્ય વધારી-
સાબિત થઈ રહ્યું છે. જો પણ જોને પ્રભાવના
ગાળશે. જોયા જોયામાં ફેરફાર છે. ઘણું આમાં -
કહીવા નેવું છે. આને સમય થયો છે, આને -
ખાટલુ રાજીએ.

x x x x x

धर्म विंदु ग्रंथ - पाठना - 36

पूज्य ईश्वरप्रसूरी महाराज, धर्म विंदु ग्रंथमा,
 यथा अध्याय ना जने पहिला श्लोक मां उही है,
 एवं यः शुद्धयोगेन परित्यज्य गृहाश्रमम् ।
 आ रते शुद्ध योग द्वारा, के गृहस्थ आश्रम
 छोडीने

अंयमे रमते नित्यं स यतिः परिकीर्तितः ॥

के हुंमेशा नी हुंमेशा, मात्र नी मात्र, कथनमा रमे,
 धर्मु नाम साधु ! तममे भणवानी उदाय -
 तमन्ना है के संयत्र मने मणे. ईश्वरप्रसूरी -
 महाराज उही है उही, भणवानी करता पधारि महन्वनी
 वात रमवानी है.

ऐके डवि हुता अन पत्नी मांही
 प्पी है, हीस्परसमां ADALIA डरी है, ITDनी
 अहर है, छेला उयका जाई रही डोयं अंधी -
 स्थिति है. डैला दिवसां डी उलाडी बाडी है
 अनी अजर नथी, डीकरे उही हीधुं डी आत्रा -
 कांई उहीवाय अंधुं नथी ने जहु CHANCES नथी.
 डवि हुता, पत्नी अथ पछी डह रते शुवलुं आनी
 जधी तैयारी शार डरी हीधी, मानसिड ! अंधी
 जधी हरहीली उविताअी, अनी याही, अनी -

સ્ત્રીઓ, એમાં સહજડતી પાતાની જાત, એમાં -
 ઉડાતી, ખાવાતી, વિલિન થઈ જતી, પાતાની -
 અસ્તિત્વ ! આવી બધી ઘણી ઘણી વાત અમીની
 કવિતાઓની અંદર કુંડારી, એટલી બધી કવિતાઓ -
 આજ બસ રહ્યા જાયને કવિતાઓ લખતા જાયને
 કોઈને થાય કોઈ પત્નીની પ્રેમ હશે. અચાનક
 પરિસ્થિતિ એ વળાંક લીધો, પરિસ્થિતિ સુધરવા -
 લાગી -- સુધરવા લાગી -- સુધરવા લાગી --
 પત્ની અકસ્માત સાચુ થઈ ગઈ ઘરે આવી ગઈ,
 અને કવિ કુંડારી થઈ ગયા.

હોગાં મગનને પુષ્ય કો પ્રેમ
 અમર કર્યો હોય તો હું શું કર્યું હું મગન -
 કર્યું કો ભગ્ન ના કરવા ! એક ચુપ સ્થાવર હો,
 ન મળી તો તડપન અને મળી તો અવજ્ઞા !
 હીજા લેવી ઘણી અઘરી હો પણ હીજા લીધા પછી
 હીજા ને પકડી રાખવી એ વધારે અઘરી હો.
 એક કવિએ બહુ મનની વાત કરી હો.

તમને તે હતા તો તમારી યાદોથી આજી આરડા -
 ભર્યાં હતાં, તમે આપ્યા તો આરડા ખાલી થઈ
 ગયા !

संघर्षं इमते नित्यं स घतिः परिकीर्तितः ॥

मुमुक्षु पागात्रां ज्यारै भ्रा-जाप पगेरै क्यन्ना
हीजा नी छाडे छावी नी उवा रधा ही, नी हीजा-
नी रन भापता नधी. र्ही सत्रये, नवा-नवा-
विहनी आवे ही र्ही सत्रये, नवी नवी वारत-
आवे ही र्ही सत्रये, मुमुक्षु नी र्ही तडपन, र्ही
तत्रन्ना, र्ही प्रुसडे नी प्रुसडे रडु, र्ही रातीना
उभगरा चवा, र्ही सपनानी अंहर हीजा नी-
विधिओ र्हीवी, र्ही थीस पाडीनी सपनात्रां जेमा
घरुं क्युं. हीजा मणी गठने जधी न वात पुरी-
घरुं अथ, त्यां हीजा मणी ती हीय ही पला-
इणी नधी हीनी.

गीतमस्थाम्नीचु र्हीवाने, महावीर-

स्थाम्नी लगवान इहना,

समयं गीयम मा पमायडे ।

छैठ सत्रय नी पाग गीतम ती प्रभाह ड्यो ही
ती तारी हीजा निरुद्ध ही, जहु कावधान-
रहीरै, जहु अप्रभन रहीरै, प्रभाह र्ही मृत्यु र्ही,
प्रभाह जहु जतरनाड ही, र्ही महावीर स्थाम्नी-
गीतम स्थाम्नीनी आ वान करता हीय, ती -

आपागा मारै र्ही सत्रयुं क

वेनंयत्र मण्युं इयु जहु सहैतुं ही, संयत्रमां-
स्त्रयु, सतत रम्यु, अँक जग पग आधापाठ
न चयु, अँक जग पग असयत्रमां ना न्यु,
अँक जग पग मानसिक स्तरै संसारमां न न्यु,
अँ अघरुं ही.

साधुना नी व्याख्या, इरीलक्ष्मरी-
प्रहारात्र, आ श्लोकमां तग तलकडी जाधीरथा
ही, पहिली तलकडी,

शुद्धयोगेन

अहोर्हसमीपे

पगरी के विधि जताडी डी के योग्य हुयि अँ योग्य-
पासै हीजा लै, वंनहारि शुद्धि, अँत्रारि शुद्धि,
अँनी पूर्व शुभ्रु पगानी TRAPUNUNUNUN पूर्वक
रु, अँ पहिली STEP, जीत्रै STEP,

परित्यज्य गृहाश्रमम् ।

जी- तग सही करवानी जाडी बाजी हुयि, अँनी
हीजा पछी त्रै अँ सही संसारनी करवानी हुयि,
त्या संसारनी परित्याग नथी, मरो साहीने-
हीजा लीधी, चाडी सभय गयीं ने इरिं पान
आवी, डी लाठ आवी अँक सही अँमगे करवी प

અમે હો, મેં કહ્યું જી શક્ય નથી, અને એવી કોઈ
સહી કરશે તો ફરીથી દીઝા લેવાં પડશે.

परित्यज्य गृहाश्रमम् ।

CIVIL DEATH હો, આ સંસાર નું મૃત્યુ હો,
સંસારી તે અવસ્થા, તે નામ તરીકે નું મૃત્યુ હો,
અને હવે એ એ પાછું આવે હો એની મતલબ

INBETWEEN કે દીઝા ની વિધિ થઈ કે -
દીઝા પાળી, એ બધું સાચું નહતું. સહી એ એક
પ્રતિક હો, તમે કશું જો હો, તમે સહી કરી -
શકશો, તમે નામ લખી શકશો,

परित्यज्य गृहाश्रमम् ।

એકે સહી નથી કરવાની, બધું લખાવી દીધું, પણ
પ્રતિબિંબ તરીકે કોઈ બીજાને રાખી દીધા, બાકી
પોતે જ વહીવટદાર હો, એ કહેશે અમે બધા
થશે, ત્યાં ત્યાં વહીવટ, ત્યાં જરા અર્થમાં -

દીઝા થઈ નથી. વિશીષ્ટ કરીને મોટો ઉંમર ના -
દીઝા સી. પ્રેમશ્વરીસ્વરુપ મહારામ કહેતા

આરાધક આત્મા હોય, સ્વાધ્યાયી હોય, અંતર્મુજ
હોય, બધું હોય પણ ત્યાંનું ATTACHMENT -
છુટતું નથી. પૂન્યશ્રીના શબ્દો હતા,

દારડાઆ દાર લઈને આવે હો !

जघा ज्येवा न ह्येव ज्येवं पाग नची, अत्यंत -
निलीप, निस्पृह, सभारी साविडा सुधधाने न
प्रणनारा महत्वाभा खाने है. वात गुण भा है,
परित्यज्य गृहाप्रमम ।

होयुं ज्येवै जघुं होयुं, ह्ये संभारनी प्रवृत्ति-
नी ना न भौधे, संभारनी कर्मृति सुधा ना-
भौधे, त्यां संभारनी जरा कर्षमां परित्याग है.
अंयमे रमते नित्यं ।

नीनुं STAP, मात्र ने मात्र संयत्रभा रमे जहु
उग्र नपी नहि ह्ये ती यालशी जहु उंडी -
अत्यास करवानो अयोपशत्र नहि ह्ये ती यालशी

पैलानो प्रश्न :- वेनयत्र अने रमयुं आमां
CONTRAST नची लागती -
साईज ७ संयत्र अने रमगता कर्ष रीती ७

पुंश्वशी नी उत्तर :- "पौत्र" वाण्ड है नी,
आनी व्युत्तपत्तिभां आ-
प्रश्ननी जवाब आया है.

रमन्ते योगिनीस्मिन्निति रामः ।

कैमां योगिनी रमग हिया करे अने नाम राम.

साथो धर्म इयो, साथी क्रिया इई, साथुं वाज -
इयुं, साथी स्वाध्याय इयो, साथी तप इयो,
साथी संयम आराधना इई, जेनी अंहर तम
रमो, जे अरी आराधना.

उपवास इयो ही पण मन जावाजी
रमे ही त्यां साथी उपवास नधी, मीथ्ययिक -
उपवास नधी, पूर्ण उपवास नधी, शुद्ध उपवास
नधी. हीजा लीधी पण मननी अंहर संसार -
रमे ही, रमयुं अरते जे छडिरा रमे ही जे
अर्थमां वात नधी. मन अत्रां परीवार्येनुं हाय,
अतित प्रीत हाय, अहार न नीडणी, अनी सिवाय
इशुं न हाय अनेुं नात्र रमयुं. आत्म रमगता -
आपणे त्यां शब्द ही, संयम रमगता -
आपणे त्यां शब्द ही, इरीलद्र स्वरी महारात्र
इई ही इ परिशुद्ध विधिची हीजा ली, संभास्त्री
संपूर्ण पणे त्याग करै, अनी संयमनी अंहर ज
रमग करै, अनेुं नात्र साधु. इरीलद्र स्वरी -
महारात्र आगण वध ही, जीने प्रलोड,
उत्तेत्तु अस्मिन्वत्स्य अदुपाय प्रवृत्तिः ।

इई कीती आ वाडय जने ? अराअर TRAINNING
धई अय आ पण इईकीती जने ?

संसारनी संपूर्ण त्याग घाय आ पाग इई रीत
 जने ले मन संयत्रमां रमतु रई आ पाग -
 इई रीत जने ले ईरीलद्रसरी महारात्र आ -
 त्रगी प्रश्ननी अउ क कवाळ आवी है. उ -
 सम्यग् उपायमां प्रवृत्ति हाये, ती आ लघुं धई
 शई. मुमुक्षु नी गीरान्निन्दन क तत्रे ली -
 नहि, तत्रे गुरु कुलवासमां आवी क नहि, तत्रे
 इही मारे ईलागु है डीउंगु है, अंतर्गन डारगु
 है, तत्रे भीषं भीषा लाव नची, भीषं
 भीषा लाव अरता मारै नची डारगउ तत्रे -
 गीरान्निन्दनमां आवता नची, तत्रे संसारनी -
 क प्रवृत्ति करी ती तत्रे संयत्र ना लाव अगी -
 अवी वाडयता लहु अओही है, सह उपाय प्रवृत्ति
 अने इईपाय उे मन मारीनी पाग तत्रे हस -
 दिवस मारै तत्रे कने गुरु मानता हो अनी
 निश्चामां तत्रे रईवा मारै पहींची अव नी
 तऽ त मुमुक्षु, लले आने तत्रे मुमुक्षु नची,
 आके भीषा लाव नची, पाग मुमुक्षु के रीत
 रई अ रीत हस दिवस तत्रे रही कुअी नी
 तत्रे अजर पडशी, उे तत्रामां लाव अगी
 है उे नहि, तत्रारी लुभिका आवी है उे नहि,

सहउपाय प्रवृत्ति क नहीं, आपी किहंगी तम
 मात्र व्याख्यान सांख्यी नी, तमै विहाय चाय,
 तमै भीभी खेवा ल्वावा भगवा नहि !
 श्री कलाकना व्याख्यानमां तमै हस डगला संयम
 तरङ्ग भागण वध्या ही ही. प्रवीस डलाकना -
 संसारमां तमै सौ डगला संयमची हरे तमै -
 पाछा हट्या ही ही ! आमां तमारी PROGRESS
 क्यांची रहे. इम की इम त्रग हिवस खुपमै -
 इरता चाय ही, इया पछी खरी यात्रा शारे -
 चाय ही. हस हिवस तमै डाठो, त्रग हिवस -
 इरता चाय, त्रग हिवस गमै नहि, त्रग हिवस
 ODD लागे, OCKWARD लागे, संसार -
 दुमराती हयि, खैरनुं गमै नहि, धीमै धीमै
 तमार्नुं मन SET चाय, धीमै- धीमै तमै
 इरो, सीधा हिवसची इंडि यात्रा शारे चाय,
 हस हिवसनी तमारी जी अनुभव स्थगिंम -
 अनुभव लनी रहे, खानुं नाम सहउपाय प्रवृत्ति.

संसारनी परिव्याज, पडैलानी
 BASE क नडती ही ई मारे छोड्युं क ही,
 मारे संयम मारि क क्युं ही, नी खारली --

આરતી.. આરતી.. આરતી.. ગૌડવાગ કરી,
લાઈ આપણે આપણા સમાજમાં દીકરા લી,
એટલી સમાજના લોકો આવતા રહે, મળતા રહે,
એવા મહાન્ના તો ત્યાં ત્યાં વિચરે છે ને પછી
આપણા સમાજી લાઈ ને દીકરાને બધા બહુ
આવી ના શકે મળવા માટે, માટે અહીંયા દીકરા
લી, સહુપાય પ્રવૃત્તિ નથી, સમાજી અલગ-
નથી નથી.

ઉલકના ના એક ઝવેરી લાઈ,
સૌના-ચાંદીની ડુકાન છે, સ્ત્રીમંત છે, સંપન્ન છે,
લીલી વાડી છે, ~~લોક~~ દીકરા છે, વહુઓ છે,
પીત્રા છે, સાંને ડુકાન બંધ કરી છે, ઘર-
તરફ આવવા નીકળ્યા છે, નાની ગલીમાંથી -
પત્તાર ચર્ચે રહ્યા છે, કોઈ ગુંડાએ કોઈને પકડ્યા
છે, સામે પ્રેક્ષ્ય દેખાઈ રહ્યું છે નપુઠ પહોંચી -
એની પહોંચા, ધણુ ડુલાવો ને પીલા લાઈ ને -
ગુંડા એ મારી નાખ્યા છે. પ્રેક્ષ્ય એનાની સાથે
અત્યંત વીરાગ્ય મગી છે, ડુકાનમાં પાછા મથે છે,
ડુકાનમાં થીકી મુકી છે, યાવી ઘરે પહોંચી,
ધાય એવી પ્રબંધ કરી છે, કોઈને કશું પણ -

ડીધા વગર, દિલ્હી પહોંચી અથ ઠી, દિક્ષા લેવી
 ઠી, ગુરુની શૌધ કરે ઠી, ત્યાં કોઈ કહી ઠી -
 તમને પાલોતાગા અથ, ત્યાં તમને ગુરુ મળશે.
 પાલોતાગામાં કોઈ સારા આચાર્ય ભગવંત -
 વિશિષ્ટ સંયમી, વિશિષ્ટ જ્ઞાની, કૌમને બધી
 વાન કરે ઠી, દિક્ષા આપવા વિનેની કરે ઠી,
 દિક્ષા આપવામાં આવે ઠી, સંયમ શુવન શર-
 વાય ઠી, મહિનાના લગભગ અઠાર ઉપવાસ,
 મૌન, અનેક વિધિ આરાધનાઓ મહામહત -
 કૌમનું સંયમ શુવન શર વાય ઠી, દિક્ષાઓ -
 ઘણા ખાખા ખાખા કરે ઠી, કોઈ જ વાવડ -
 કોઈ જ અગસાર, કોઈ સંકેત, પિતાશુ ક્યાં ઠી
 કૌમના મળતા નથી. દસ-પંદર વર્ષનું સંયમ -
 શુવન કૌમનું પુરુ વાય ઠી. પરમ સમ્રાધિ -
 સારી, જી મહાત્મા હેઠુ ઠી ઠી, પાલખી -
 નીકળી અથ ઠી, કૌમના કયા મુજબ કૌમના -
 ગુરુદેવ કૌમની વિદાય પછી, કૌમને આપેલા
 સરનામા વગેરે ઉપર, પત્ર લખીને દિક્ષાઓને
 બધી જ અગ કરે ઠી.

પરિત્યજ્ય ગૃહાન્નમમ ।

નિંદગીના પપ-૬૦-૬૫ વર્ષો નીકળી ગયા,

હવે સંયત્ર લેવું છે, સંયત્ર સારાત્રાં સારુ પાળવું
 છે, મારે હવે હુધ અને હહીં જંનીમાં પગ નથી
 રાખવા, દીકાની રત્ર મળે ના મળે ખલર નથી,
 રત્ર કદાચ મળી એ ગઈ, પછી પણ એ જ
 મેડાગ, એ દીકરાઓ આવે, એ પુત્રવધુ ધા
 આવે, એ પૌત્રો આવે, એના સંસારની વાતો
 કરે, એ બધી વાતો મારી આગળ કાલવી, હું -
 કહાંજાવ, હું અંદરથી કલુકિત થાઉં, મારી -
 સંયત્રની ધારા ખળખળ વહેતી હોય, એમ્રાં
 અંતરાય આવે, મારે એ ના મેઈધી.

ગુરુદેવને કહી દીધું હું ચુવું ન્યાં -
 સુધી, ગુરુદેવ એમને મળ કરતા નહિ, એક
 મારા ગયા પછી મળ રહે, અનુમોદેનામી અવકાશ
 રહે, એમ ન લાગે કે આમ કેમ જતા રહ્યા,
 દિલાસા સાચે કારણ સાચે આપ વળાવી દેમ્રી,
 મારી ફજરીમાં INFARમ કરતા નહિ, એવી મારી
 વિનંતી છે.

પરિત્યજ્ય ગૃહસમમ્ ।

સંસાર માટે મરી જવું આનું નામ દીકા !

જેવજની સ્થજની ન લાગે, સ્થજની ઁની -
 ડુનિયાના બીજ ડીઈ પાગ વ્યકિત સત્રાન લાગે,
 સંસારની ડીઈ પ્રવૃત્તિ ની ઇરિછા ન હોય, સ્થજિ
 સુધ્ધા ન હોય, ડાવે ઁને ઁયોચિત્યથી બેસવું
 પડે સ્થજની પાસે, તો ભાર લાગે, ઁળખાત્રાગું
 લાગે, વિચિત્ર લાગે, ઁાનું નાત્ર ઇત્રા !

ઁાપાગી બહલે, સંસારી સ્થજની
 ડહાચ ડીઈ ડુરના ઁડો સ્થજની, ઁાપાગી હાઢી
 ઁઈ ગઈ ઈ, ઁાપાગને ઁયોજતા નથી, ઁાપાગી
 બહલે ડીઈ બીજ મહાત્રા ને પડડયા ને, ઁને ઁત્ર-
 ને ત્રમગા ઁઈ ગઈ ડે ઁા ઁત્રારા મહાત્રા-
 ઈ ને ઁત્રને બેસાડતા હોય, વંહન ડરે ને
 ઁોલા મહાત્રા ડહે ડે મારે સ્વાહયાય ડરવો ઈ,
 મને જ્વા ઈ, ઁત્ર ના ઁાલે ઁત્ર ડુરથી -
 ઁાધ્યા ઈઁ, ત્રારા મટિ ઁાધ્યા, ઁોલા મહાત્રા-
 ખુલાસો ડરે ડે ભાઈ ત્રને ઈ સત્રત્ર ઈ ઁ
 ડું નથી... ઁ ડું નથી પોલા ઁાવનાર ઁત્રડ
 ને માઢી માંગે ને ડહે ડે ઁત્રને જરા મીકલત્રે-
 ને ઁત્રને બોલાધ્યા, પરાગે બેસાડયા, વંહન
 ડયાં, ને ઁોલા મહાત્રા ડભા ઁાય ડે મને ડવે
 જ્વા ઈ મારે સ્વાહયાય ડરવો ઈ,

अमे तत्रारा भट्टे आल्या, तत्रारा भट्टे आरती
 प्रेमने तमे आवी रते भव ची ना चाली
 तत्रारे जेसयु पडे ने वान करवी पडे ने ची
 महान्ना पण इहे डी तमे के समझे ही ची हुं -
 नथी. वान समझणे तमने लु ची OFF चर्ष
 गया, ची पती गया, ची लुनकाण चर्ष गया,
 ची महान्ना भट्टे गया लव न्यु चर्ष गरुं, ची
 गरुं कन्म चर्ष गया. तमे के समझे ही ची
 हुं नथी.

ज्यां संसार व नती रद्या, त्या
 संसारी स्वप्न ज्यांची होई शडो लु त्या -
 संसारी लाठी, संसारी मात्रा, संसारी दुखा -
 संसारी झेजा, ~~स्वप्न~~ हार्शनिक शास्त्रांमां अडे
 शब्द आवी, पंध्या पुत्र, डीए अमह वस्तु हयि -
 अमेा भट्टे पंध्या पुत्र शब्द प्रयोजितां आवी,
 पंध्या नी हीकरा, के डही हयि ना शडो अडे -
 हीजीत भट्टे संसारी स्वप्ना नी अर्ध पंध्या -
 पुत्रची वधारै करी हुनी नथी. पंध्या ही नी -
 अनी पुत्र ज्यांची हयि, अ हे हीजीत हुं, अ हे
 साधु हुं, ती भारा संसारी स्वप्न ज्यांची हयि लु

આ સંયમની પરિભાવિ, આનું BACK GROUND,
આવા સહ ઉપાયની પ્રવૃત્તિ,

ઉત્ત્તુ સમ્મતસ્ય અદુપાયપ્રવૃત્તિતઃ ।

ઢાંચી જ સ્ત્રી રાજ્યો, માળખુ જ સ્ત્રી રાજ્યો,
અમ્રે જ સામ્રી જીભાવતા હોઈએ, ભજાતા -
હોઈએ, યુંચાતા હોઈએ, ડહોજાતા હોઈએ,
અને ફરિયાદ કરીએ કે સંયમમાં સમ્યું કંઈ
રીતે ને સમ્યું બહુ અધરું ને સમ્માર યાદ આવી,
યાદ આવી અતી બહુ શુભ્લક, નાની વાત કે
યાદ કરીએ, યાદ આવી સ્ત્રી ગોઠવણી કરીએ,
પછી તો સંયમમાં સમગતા ડયાંચી શક્ય અને છે

સંધની અંદર આજ્ઞી તારીખમાં
દીઝા લેવા માટે, જેટલી ભાર અપાય છે. એટલા
ભાર દીઝાની યોગ્યતા માટે, દીઝામાં ની યોગ્યતા
ડેવી હોવી અંધએ, અમા માટે અપાતી નથી.
દીઝા લઈને કઈ રીતે પાળવી અંધએ, અમા માટે
અપાતી નથી. વધતી દીઝા, સેકેડની સેખ્યામાં
દીઝા, અંતે આનેદની વિષય ! અને બીજી બાજુ
આ રીતની ભાર ન અપાતી હોય, અંતે ચિંતાની
વિષય. દીઝામાં સેકેડી નહી, ફરિયાદ વધી અંધએ,

પણ સામે આ સ્તર છે, એ ઉપર લાવવાના હુમ્મો-
ગળા પ્રયામો હોવા મેંઈએ. આ પ્રેક્ટિ ડોળવમે,
દીકા મળવા માત્રથી ડલ્યાગ નથી,

દીકા ડોળવાથી ડલ્યાગ છે!

દીકાની તમન્ના સાથે આ જથી તમન્ના પણ -
હોવી મેંઈએ. આ સજ્જતા પણ હોવી મેંઈએ,
તે ડલ્યાગ થશે. આને મત્રય વધ્યો છે, આને
આયત્ન રાખીએ !

વર્મ બિંદુ ગ્રંથ - વાચના - ૩૬

પૂજ્ય હરીભદ્ર સ્વરૂપશ્ય મહારામ, વર્મ બિંદુ - ગ્રંથની અંદર સંયમનું સાક્ષ્ય, અને સંયમનું વીક્ષ્ય, કઈ રીતે સંયમ સફળ થાય તે કઈ રીતે નિષફળ થાય, એ એક જ ધ્વજીની અંદર જગાવી છે છે.

હતન્તુ સમ્મિવચસ્ય સદુપાયપ્રવૃત્તિઃ ।

સંયમની સફળતા માત્ર ને માત્ર, સદુપાય પ્રવૃત્તિ, સમ્યગ ઉપાયમાં પ્રવર્તન, એનાંથી જ સંભવી શકે.

અનુપાયાન્તુ સાધ્યસ્ય સિદ્ધિં નેચ્છન્તિ પશ્ચિતાઃ ॥

જે અનુપાય છે, જેનો રસ્તો જ નથી, જેનો ઉપાય જ નથી, જેનું માધ્યમ જ નથી, એનાંથી એ વસ્તુની સિદ્ધિ થઈ જ ન શકે, એમ જ્ઞાની ભગવંતો કહે છે.

તીજા પાળવી છે તો પરિચિત ---

પરિચિત ઝોત્રામાં જ કરવું, આ અનુપાય છે, ભાષતુ ફાલતુ જ કરવું, આ અનુપાય છે, મન-કહી એ કરવું આ અનુપાય છે, જ્યારે ઘટે એવી શુભન ઠાંચો બનાવવો, આ અનુપાય છે, જાણ ભાવો વધી એવા કાર્યો લઈને બીમવું - અનુપાય છે. કોલે આવે છે, મથ છે,

એનું ઈયાન રાખવું, અને ઉપાય છે, એવા તપ
લઈને બેસવું, જેમાં નિર્દોષ ચર્ચા સચવાય એમ-
નથી, અને ઉપાય છે. ઉપદેશાત્મામાં ધર્મદાસ -
ગણિ પ્રહારજ કહે છે,

અંજમહીળં ચ તવં જૌ ચરહ નિરુત્થયં તસ્મિ ।

સંસારના ગણિની કુદા છે, તેઓ આમ પણ -
હોપિતમાં જ બેઠેલા છે, એમના માટે જ રસોઈ
બને છે તે જમી છે, બીજી કોઈ વિડલ્ય પણ નથી.
સાધુના જો આધાર શું છે, ઘડવારિક ટ્રેનિટી એ,
પુણ્યપ્રાપ્તિમાં પ્રાધિકારી, હૈમચંદ્રસૂરી પ્રહારજ કહે છે,
જિગ્સાસનગચ્ચ મૂલં મિક્ષાયચિયા જિર્ણેદિ પળ્ળતા ।

જિગ્સાસનનું કોઈ મુળ હોય તો એ ત્રિજ્ઞા ચર્ચાઈ
નિર્દોષ ચર્ચા. ગૃહસ્થ પણ એક રસોઈનું વાપરે -
હોપિત વાપરે, આલોડમી વાપરે, અને સાધુએ ત્રી
એ જ વાપરવાનું હોય, તો એ જોમાં ફેરફાર શું -
કરેશે. નિર્દોષ ચર્ચા ! એવા પરમીતપના તપ
એમને એમ ધાયતો સારી વાત છે, પણ -
એમને એમ થતું નથી, અપેક્ષા રહે છે, ધરોમાં
કોઈ રાજ્યું છે, ત્યાં સંયમ સિદ્ધિનો અને ઉપાય
છે. ODD રાઈએ ચાર વાગે બેસવું કરવા -
બેસવું છે, ગૃહસ્થ કરી લે એ વાત કુદા છે.

ઝોવા તપ લઈને જોસવું જ્યાં ઝોધળા સત્રિનિ
 સચવાય નહિ, ઝોવા પિંહાર લઈને જોસવું,
 જેની અંદર સ્વાધ્યાય આદિ યોગી સચવાય -
 નહિ, ઝોવી પરિસ્થિતિ ની અંદર રહેવું, જ્યાં
 શાંતિથી ક્રિયા શુદ્ધિ, વૈયાવર્ય, વગેરે થઈને
 ન શકે, ઝોવા ઝીંતોની અંદર વિચરવું, કે જ્યાં
 કોઈ પણ પ્રકારના જેનો ના કો અજોનોના ઘર જ
 નથી, આ સંયમ સિદ્ધિનો અનુભવ છે.

ઉપદેશાત્માનાં ધર્મદાસગણિ -

મહારાજ સ્વરૂપ કહે છે,

વિહરહ આયાગુરુઓ અંજનમવિગત્તેસુ ચિત્તેસુ ॥

જે ઝીંતોની અંદર સંયમ નથી, જ્યાં સંયમનું -
 પાલન ઉરિછવા છતાં શક્ય નથી, ત્યાં શાંતા-
 ગાથ ની વશ થઈને, અનુકૂળતા ના રાગી થઈને,
 રહેવું, વિચરવું, આ શિષિભાચારીનું લક્ષણ છે.
 શિષ્યવ્યુ ની અંદર, સરાક ભાઈઓના ઉત્થાન માંટે
 અત્યારે પૂજ્ય હૈમ શોખવ વિજયનુ મહારાજ, પૂજ્ય
 અભય શોખર સ્વરીષ્ટવનુ મહારાજના શિષ્ય બિરાજમાન
 છે. બહુ અદભુત કાર્યો કરી રહ્યા છે, જેનત્વનું
 આશીર્વાદ, જેનત્વના સંસ્કાર, શિબિરી, પ્રપચની,

વગરે વગરે ડ્રોણ, રૌપી રથા હી. ચાર ઠાળા હી,
 શિખરવ્યુ શરૂંજી ધામની ધર્મશાળા, ભીજનશાળા,
 શેજ વ્યાં આરતા યાત્રિકો હુયિ ના હુયિ, એક
 મહાત્મા સવારનું એકાસાનું કરી, એક મહાત્મા -
 માંજનું એકાસાનું કરી, બી મહાત્મા બપોરે નું -
 એકાસાનું કરી, અને વ્યાં નિહોંધતા મથવાય,
 એ રીતે રહીવાનું, અને સાથે શાસનના કાર્યો -
 પણ કરવાના.

સાધુ નિહોંધ આહાર વાપરે, એ
 એમના માટે રીજિંદો ઉપવાસ હી. સુહસ્થ ના -
 માસક્રમણ કરતા પણ સાધુની નિહોંધ નવકારણી
 થી અથ આહાર થયા, ગાયરી થયા એ એક
 ભક્તિ હી, સાધુનું સંપૂર્ણ પુવન જ નિહોંધ હોય
 સંપૂર્ણ થયા જ નિહોંધ હોય, કદાચ ક્રીત -
 વિષમ હી, કાળ વિષમ હી, કદાચ આપવાહિક -
 કારણો હી, અને રીજિંદો પુવનની અંદર ગાયરી -
 ના કોઈ હોંધી, યા UP CHANCE લાગી જ અથ
 હી કે ન છુટકી સ્વીકારવા જ પડે હી એ વાત
 વુદી હી. પણ ઠાંચો જ એવી બનાવ્યો, પસંદ જ
 એવી કરી, કે હોંધી સામે થાલીને લગાડવા પડે,

વિડલ્યો ઠીપા છતા નિર્દોષ ચુપન ન ચુવી શકાય
 તે વિશિષ્ટ આરાધના ના નામ, વિશિષ્ટ તપસ્ચા-
 ના નામ, વિશિષ્ટ કોઈ ચર્ચા ના નામ, બીજા-
 દોષો લગાડ્યા પડે, મહત્ત્વા લિલોતરીનો વ્યાગ-
 કરે એ સારી વાત છે, પણ મારે લિલોતરીનો-
 વ્યાગ છે, મારે ભાઈ તમે આરતુ આરતુ બનાવી
 રાખો, તમારે લીલુ શાક સહજ બનતું હોય એ-
 બંધ એટલે તમે આવું બનાવો, આવો વ્યાગ,
 આવો તપ, એ સાધુ ચર્ચામાં ન થાલે.

પૌંડરાક પ્રકરણની અંદર હરીભદ્ર-
 સુરી મહારાત્ર, એક વિશિષ્ટ પદાર્થની વાત કરે
 છે, જેનું નામ છે વિપર્યાસ, મારાસ મારામાં
 આવ્યો ખરો દર્મમાં આવ્યો ખરો, સાવક દર્મ-
 માં સાધુ દર્મમાં, પણ એની વ્યાખ્યાઓ આખી
 નુદી છે. શુદ્ધતાની વાત કરી, આયંજિતની વાત
 કરી, પિરમવાની વાત કરી, આશય એ હતો કે
 તમે સીધા બેસી ના જાય, તમે પીરસો, તમને
 લ્યુજ લાગી છે તો તમે વાપરીને પછી પીરસો-
 પણ તમે પીરસો પાતાના મારેની વાત હતીને
 આ બધું સાંભળીને, ગાત્રને ઉપદેશ આપવા મંડે,

जीवा के आधुनिक इरवा जैसी गया खेने -
खांडवा भंडे, जैसी न क्वाथ नै आवी रीते तमै
जीम पासै पीरसावा नै साईरपु खै इधुं इनुं नै
इरवा होष लागै, खानुं नाम विपर्यास !

साथी पात्र वात खेने ख्यारै खापणी
खापणाम्रां लगाइता नथी, खेने ख्यारै खापणी
खेवी रीते लघुं इं खेनाथी इकर्यो वधी, खेनाथी
राग ड्रीषी वधी, संघर्षो, संकतीशी वधी, त्थारै -
खै वात जायी जनी भय छी.

खेत्यानी प्रश्न :- वंङ्गुलना दध्वात्तामां - महात्माके
डेम खेवा क्क्याखे खोमासुं इर्युं ?

पूज्यमीनी उत्तर :- खवित्रनी खेद्वे खा प्रश्ननी
ख्वाज खाप्यी छी, इं खै सत्रयै
नै महात्माखी हुता, खै थोउथ स्थानै सत्रयसर
पडौंथी ना शक्या, नै परथै थभिसु खालु चह-
गथुं, खेरमे न छुटके इर्युं पड्युं नै खेवी -
रीते इयांक खेवा कारणी इर्यि, इयांक डोई -
विशिष्ट शासन खेनामा कारणी इर्यि, निशिष्य -

पगरे आगत्र सुम्रीनी अंदर जंगलत्रांची पसार -
चरु पडे नी लांजु जंगल हाये नी पंदर हिवस -
महिना सुधी जंगल पुरु ना चाथ, अठ कुपडु -
सुध्या अत्रां आपतु मधी, त्यां इथे रीते विहार
करवी, अमी जधी क विधि जताडी, अनी साची
साची त्यां क इथुं,

अड्डाणे - अड्डां ण कपड इव पविस्त्रिं

डे आवी अरवी, अनी ही सुम्रीनी पवित्रासत्रां -
अड्डाणे

इहेपाथ, अनी अर्थ ही छिन्नप्रण, नीनी अंदर
इथे गात्र, नगर, डसजा, पस्ति, कुपडा पगरे -
इथु न आपतुं हाये. ती उत्सर्गची अनात्रां
प्रवेश क न कराय जीवो विहारनी ROUTE क
न सेवाथ, अनी लीवानुं पण प्रायश्चित आवी.
नी अथु इथे डारण उपस्थित चर्च गरुं, इडाण -
चर्च गयी, रात्रनी द्रैष चर्च गयी, सात्री इथे.
शासन रजानुं प्रथीकन ही, सत्राधिनुं प्रथीकन ही,
अथी सत्रथी अपवाद मार्गे पण, अरवी -
उत्तरी, अथी रस्तै पण पसार चरुं. त्यां इथे
रीते शक्य निर्होषता भणववी. त्यां इथे रीते -
जाण, वृद्ध पगरे सहित संपूर्ण गरुनुं थगिजिम

કર્યું, અને જ્યાં જ વિધિ આગ્રમની અંદર જતાડી
હી. કર્યું પર એ વાત જુદી હી, મિથ્યાંત ની
સમજ્યા વગર, હાઈ સમજ્યા વગર, આડીધડ -
અપવાદો સેવાય. આડીધડ વિહારો કરાય, એ -
વાત જુદી હી.

વિપર્યાસ ચુવને સીધું દેખાડી શકતા
નથી, વિપર્યાસ સીધી વસ્તુને પણ ઉઠી રીતે,
આડી રીતે, પકડાવી હી, અને પછી એ ધર્મો ન
એઈને ધર્મ ઉપર પ્રખ્યાત ચિહ્ન મુકવાનું મન -
ધાય. લોકો ડુંબડી મય, ચમકી મય, વિચાર કરે,
ડામડાઈ ધાય, કે બાઈ આ કઈ મતની ધર્મ હી!
દાખલા તરીકે, પારિજાપનિકા સત્રિતિ, પરશ્વલુ -
સુકાઈ જ્યું એઈએ ઉત્સર્ગ, દ્રેવ્ય, ઝૈત્ર, કાળ, બાવ
એવા હી કે અને સુકવવા જતા પરિભાનિ -
મહાત્મા ની સુકાઈ મય, શાસન સંવેદના સુકાઈ
મય, લોકો ની શાસન સહલાવ સુકાઈ મય, તો
આ જધુ સુકવી ની પેસુ સુકાતુ પણ હાય, તો
શાસ્ત્ર કઈ હી કે એ ધર્મ નથી.

એ એ ધર્મ હી ! - ~~વિપર્યાસ~~

વિપર્યાસ! 55

મારું સંયત્ર સચવાઈ ગયું, મારી આચાર સચવાઈ
ગયો, આ સુકાઈ ત્રય એટલે મારી બીડી પાર,
આનું નામ વિપર્યાસ !

દુરીભદ્રેશ્વરી મહારાજ કહી છે,

અનુપયાત્તુ આધ્યસ્ય સિદ્ધિ નેચ્છન્તિ પલ્લિતાઃ।

આગમનું ફાઈ સમજવું તો ઉપાય સમજવો
નહિ સમજવો તો અનુપાયની અંદર કંઈને કંઈ
ઉંધુ ચતુ ગૃહસ્થ કે દીક્ષીત પુવનમાં બનતું રહેશે.
અને નેનાથી આપણી સાધ્યની સિદ્ધિ થવી -
એકથી, એ પાય એવી કોઈ જ શક્યતા રહેશે -
નહિ.

દુરીભદ્રેશ્વરી મહારાજ, યોગ અધ્યાય -

ની ઠીલો વાત, ઠીલા પ્રસાદની અંદર કરી છે,
યત્તુ નૈવંવિદ્યા મીઠાચ્છેત્તે શાસ્ત્રાલાયયા।

કે એવા નથી એટલે કે ઉપાય પ્રપ્ત નથી,
કે શાસ્ત્રનો બાદ થઈ ત્રય, શાસ્ત્રની અવગણના
થઈ ત્રય, કે શાસ્ત્રને સાઈડમાં મુકી દેવામાં આવી,
અથવા શાસ્ત્રને એવી રીતે પડવામાં આવે, કે
એ શાસ્ત્ર જ ન રહે.

અ તાદૃગ્લિહ્ગયુક્તોપિ ન ગૃહી ન ચતિર્મતઃ।।

ત્રત્વે જીવો વેપ દારણ કર્યો ત્રત્વે જીવોની પાસે
ઓછો હો ત્રત્વે જીવોની પાસે અત્યુક ઓછો -
વત્તી મુનિ ચર્ચા પણ હો, નથી જી ગૃહસ્થ,
નથી જી સાધુ !

જી ગૃહસ્થ જોતલા માટે નથી
કારણકે, ગૃહસ્થ ના ઢાંચામાં, વ્યવસ્થામાં, વસ્ત્રો-
માં, દાર વગેરેમાં જી નથી. જી સાધુ જોતલા
માટે નથી કારણકે લગવાન જેને સાધુ કહે
જે સ મિક્ષુ સ મિક્ષુ.....

દસ વૈકલિક જાગમનું, દસમું અધ્યયન, નામ હો,
સલિસુ સ્તધ્યયન

આનું નામ સાધુ, દરેક વૈકલિક ના હોત્લા ત્રગ -
અજર. સલિસુ ! આને સાધુ કહેવાય. જી
લજાગી જીની અંદર ઘટના નથી. હરીલક્ર સરો
મહારાજ કહે હો, મોહા ! જી સંયમ નથી જી
મોહુ હો, જી તપ નથી જી મોહુ હો જી
પ્રતિજ્ઞાગ નથી જી મોહુ હો, જી સામ્રાયક નથી
જી મોહુ હો, જી દાન નથી જી મોહુ હો,
જી જારાધના નથી જી મોહુ હો, જેના શાસ્ત્રના
બાદ થાય હો.

શ્રાવક ધર્મ વિધિ પ્રકરણમાં હરીભદ્ર સ્વરી મહારાજ
બહુ સ્પષ્ટ કહે છે,

ધર્મમાં આગાહ પડિતલ્લો ।

તમારે અહિંયા દાન આપવું હતું, આ તપ -
ક્રવાની તમારી ભાવના હતી, તમારી આવી-
આરાધના ની ઠરિછા હતી, તમને આ પસંદ -
હતું, તમને આ ગમતું હતું, તમારે આ .
આગમ ભગવું હતું, તમારે વ્યાં વિચરવું હતું,
તમારે વ્યાજ્યાન હી વાચન આપવી હતી,
તમારે તૈ શિષ્ય કરવી હતી, તમારે આ -
કરવું અનુકૂળ હતું, આવી કાંઈ પણ ભાવતન
ધર્મ બંધાયેલી નથી. ધર્મ માત્રની માત્ર,

ભોગવાન અને ગુરુની આજ્ઞાને બંધાયેલા છે.

એને અનુભવી ને તમે ક્વો એ ધર્મ, એને -
ઓળંગી ને કરી, એ અધર્મ. એને ઓળંગી
ને કરી, એ મોહ. એને ઓળંગી ને કરી એ
વિરાધના, એને ઓળંગી ને કરી, એનું કૌ -
મોક્ષ નહિ પણ એનું કૌ ભવભ્રમણ !

પંચાસક ગ્રંથમાં હરીભદ્ર સ્વરી મહારાજ બહુ -

સ્વેપર કહી છે,

અમરપવિતી અવ્વા આજ્ઞાબજ્ઞતિ મિલપાના ચેવ ।
 જેટલું જેટલું તમે સ્વચ્ચનિષી કર્યું, સ્વચ્ચંહતા -
 વી કર્યું, તે બધું જ આજ્ઞા બાધ છે, અને
 માટે એનું ક્ષણ સંસાર મિલવાય બીજું કર્યું નથી,
 ગભીરતાથી વિચારશ્રી, ધર્મ કરીને, તપ કરીને,
 દાન દહીને પણ આપણે માત્રા બનીએ, મુર્ખ -
 બનીએ, બધું કરીને પણ બધું ફેરી જઈએ, અને
 સંસારમાં રજક્રા રહીએ, એની બદલે બધી જ
 આપણી વિચારધારા, પંસેહ, અગગત્રી, અલિપ્રાય
 હોગી ને, જિનાજ્ઞા ને ગુવશિતી ને કૌમ ન -
 વળગી જઈએ, એનાં માટેની પ્રયાસ કરીએ,
 આને સત્ય વધી છે, આને આશરું શખીએ.

* * * *